Колись він мешкав у маленькій хатині при дорозі, як в'їжджати до села. Узявши за жінку доньку тамтешнього фермера, він візникував, а що вони обоє завзято працювали, то наскладали трохи грошей. Та в них не було дітей, і це завдавало їм великого смутку. Нарешті народився син; вони назвали його Жаном і наввипередки пестили його, в усьому йому потураючи, і так його любили, що не могли без нього витримати й години. Коли йому було п'ять років, до того містечка прибули мандрівні акробати та й розіпнули на майдані мерії свій балаган.

Забачивши їх, Жан утік з дому, і батько, добре нашукавшись, знайшов його серед дресированих кіз та собак, що робили всякі штуки. Хлопчик заливався сміхом на колінах у старого клоуна.

За три дні, сідаючи до обіду, візник і його дружина помітили, що сина немає в хаті. Вони обшукали ввесь садок, але не знайшли його, і батько вийшов на дорогу, гукаючи що було духу: "Жане!" Звечоріло. Обрій повився імлою, і обриси предметів потопали в зловісній темній далині. Три великі ялини, що стояли неподалік, здавалося, стогнали. Ніхто не озивався, але в повітрі наче розляглося чиєсь ридання. Батько довго прислухався, йому причувалось, ніби хтось відгукується то праворуч, то ліворуч, і він розгублено кидався в темряву, без упину волаючи: "Жане, Жане!"

Він шукав сина аж до світанку, і його крики лунали в мороці, лякаючи бродячих собак. Він був уражений нещастям, і часом йому здавалося, що він божеволіє. Його жінка ревно проплакала цілісіньку ніч, сидячи на камені під дверима.

Їхній син так і не знайшовся.

Прибиті тяжким горем, вони дуже сумували і швидко старіли.

Зрештою вони продали свій будинок і пустилися на розшуки дитини.

Вони розпитували пастухів на пагорбах, мандрівних крамарів, селян по селах та міську владу. Та відтоді, як зник хлопчина, минуло багато часу і ніхто нічого не знав про нього, ба він і сам, мабуть, забув уже своє ім'я та звідки він родом; вони плакали за сином, втративши найменшу надію знайти його.

Незабаром, проживши всі гроші, вони мусили наймatися поденно то в шинках, то на фермах, виконувати найтяжчу роботу, збирати недоїдки, спати на твердому, дрижати від холоду. А як вони ослабли від тяжкої праці, то їх перестали наймати і їм довелося ходити з торбами. Сумні та невеселі, вони смиренно просили милостині в перехожих, благали кусника хліба у женців, що обідали в полудневу пору десь під деревом у полі, і мовчки жували, сівши на краю рівчака.

Одного разу шинкар, якому вони розповіли про свою недолю, зауважив:

— Я знав колись одного чоловіка, в якого пропала донька; він розшукав її в Парижі.

І вони одразу вирушили до Парижа. Прибувши у велике місто, вони були вражені його величністю та велелюдністю. Їм здавалося, що хлопець має бути у цій юрбі людей, але вони не знали, з чого розпочати пошуки. Крім того, вони боялися, що його тепер не впізнають; адже минуло п'ятнадцять літ, як він зник.

Вони обходили всі майдани, всі вулиці, замішувалися в потоки людей, здаючись на ласку провидіння, сподіваючись на випадкову зустріч, на милосердя долі.

Часто вони брели навмання, тримаючись за руки, такі сумні та нещасливі, що їм подавали милостиню, навіть коли вони не просили.

Щонеділі вони стояли на паперті, вдивляючись у богомольців, що входили й виходили, — чи не відшукають в обличчях перехожих найменшу схожість із собою.

Не раз їм уже здавалося, що бачать сина, та ба, щоразу вони помилялись.

Особливо вчащали вони до одної церкви. На вході, біля чаші з свяченою водою, сидів старий кропильник; вони з ним заприязнились. Його життя було таке ж безталанне, і співчуття, що вони йому виявляли, зблизило їх. Вони навіть оселилися разом у вбогій комірчині на мансарді великого будинку, що стояв на околиці міста, де починалися поля. Візник часом заступав у церкві свого приятеля, коли той, було, занедужав. Прийшла дуже холодна зима. Старий кропильник помер, і замість нього парафіяльний священик узяв візника, зглянувшись на його нещастя.

Відтоді він щоранку сідав на одне й те саме місце, на той самий стілець. На старій кам'яній колоні, до якої він прихилявся, з'явився слід від постійного дотику його спини. Він пильно розглядав усіх, хто входив до церкви, і нетерпляче, як той школяр, очікував неділі, бо в ці дні у церкві було особливо людно.

Він дуже постарівся; вогкість церковних стін підточувала його здоров'я, і його надії згасали з дня на день.

Тепер він знав усіх, хто приходив на службу Божу: знав їхні звички, годину, коли вони приходили, розрізняв їхні кроки.

Його життя було таке убоге на враження, що поява в храмі незнайомої особи була для нього цілою подією.

Якось прийшли дві жінки: одна була вже стара, друга — молода, — очевидно, мати з донькою. Відразу ж за ними ввійшов чоловік. Він

уклонився їм, виходячи з церкви, і коли вони покропилися свяченою водою, взяв старшу пані під руку.

"Це, напевно, наречений молоденької", — подумав старий.

До самого вечора він силкувався пригадати, де ж це він міг уже бачити молодика, такого схожого на цього. Але той, котрого він пригадував, тепер мав бути вже в літах, бо кропильникові здавалось, що він знав його дуже давно, ще замолоду.

Молодик почав учащати до церкви в супроводі обох жінок, а що ця невиразна, незбагненна і водночас безперечна подібність до когось не давала спокою старому кропильникові, то він покликав дружину на допомогу ослаблій пам'яті.

Одного вечора, коли вже смеркалося, усі троє ввійшли у церкву.

— Ну що, ти його знаєш? — запитав старий.

Схвильована дружина і собі напружила пам'ять. І раптом вона тихенько сказала:

— Так-так... лише волосся в нього темніше, він вищий на зріст, кремезніший і вбраний по-панському... І все-таки, знаєш, батечку, він нагадує тебе замолоду.

Старий стрепенувся.

Це була правда: той молодик таки був подібний до нього, до його покійного брата і до батька, якого він пригадував ше молодим. Вони так хвилювалися, що не могли вимовити ні слова. Тим часом чоловік і обидві жінки показалися знову, збираючись вийти.

Молодик занурив пальці в кропильницю. І тоді кропильник, руки якого так тремтіли, що свячена вода лилася дощем на підлогу, крикнув:

— Жан?!

Молодик зупинився і глянув на нього. Старий повторив уже тихіше:

— Жан?

Обидві жінки дивились на кропильника, нічого не розуміючи.

Тоді він повторив утретє, плачучи:

— Жан?

Молодик схилився до нього, його обличчя неначе освітили спогади дитинства, і він відповів:

— Татко П'єр, матуся Жанна!

Він усе забув: і прізвище батьків, і де він народився, але все ж таки пам'ятав ці імена, які колись стільки разів повторював: "Татко П'єр, матуся Жанна!" Він припав обличчям до колін старого. Плачучи, він обіймав то батька, то матір, задихаючись від невимовної радості.

Обидві жінки теж заплакали, зрозумівши, що сталась така щаслива подія.

Потім усі вони пішли до сина, і він розповів, що з ним сталося.

Його викрали акробати. За три роки він побував у багатьох місцях. Потім трупа розпалася, і одна старенька пані, власниця замку, дала акробатам грошей, щоб вони залишили хлопчика в неї, бо він дуже їй

сподобався. А що він був розумний, то його послали до школи, потім — у колеж; стара пані, не мавши дітей, відписала йому свій маєток. Він теж розшукував батьків, але не міг знайти, бо пам'ятав лише їхні імена: "татко П'єр, матуся Жанна". Тепер він збирався одружитись і познайомив їх зі своєю нареченою, дуже любою і гарною панною.

Старенькі, обіймаючи сина, в свою чергу, розповідали йому про свої знегоди та страждання. Вони ще довго гомоніли цього вечора, не сміючи лягати, наче боялися проспати те щастя, яке од них так довго тікало.

Але вони взяли гору над перекірливою долею і були щасливі до самої смерті.